

Workshop ‘Sturen in de riolering’ – uitwisselen van kennis en ervaring

In het Waterschapshuis in Leusden – hoofdkantoor van waterschap Vallei & Eem – vond afgelopen 12 november de workshop ‘Sturen in de riolering, wat is het doel?’ plaats. Belangrijkste onderwerp: RTC, oftewel Real Time Control – een sturingssysteem waarbij gebruik wordt gemaakt van actuele metingen en eventueel neerslagvoorspellingen – om de afvoer van afval- of oppervlaktewater centraal te reguleren.

Emissiereductie, minder water op straat en een gelijkmatiger aanvoer naar de zuivering zijn argumenten die genoemd worden om te beginnen met sturing in de riolering. Ook zijn de kosten relatief laag en hoeven er geen grote infrastructurele projecten opgezet te worden. Toch passen weinig gemeenten sturing in hun stelsel toe in de praktijk. De implementatie, effectiviteit en risico’s vormen vaak een struikelblok. De workshop moet aan de hand van praktijkvoorbeelden een realistisch beeld scheppen van de valkuilen en mogelijkheden van sturing.

De themagroep Stedelijk Water van Waternetwerk is een van de initiatiefnemers van de middag. Volgens Cees-Anton van den Dool, lid van de themagroep en adviseur/projectleider bij Nelen & Schuurmans, zit de zaal straks niet vol met louter RTC-experts. ‘Er zijn ook mensen aanwezig

die nieuwsgierig zijn, zich willen laten informeren.’ Ervaringen en kennis uitwisselen is de insteek vanmiddag.

Op het programma staat een workshop, ingeleid door drie sprekers. Na de pauze zal er in groepjes aan vijf verschillende cases gewerkt worden. Eerste spreker is Wytze Schuurmans, directeur van adviesbureau Nelen & Schuurmans. Hij vergelijkt RTC met de cruise control van een auto. Schuurmans: ‘Jij regelt het systeem, maar het werkt automatisch.’ Zo werkt het ook met RTC. Schuurmans verwacht dat er binnenkort geen systeem meer aangelegd wordt zonder RTC. De partijen die nu beginnen met sturing behoren tot de kopgroep en zijn op die toekomst voorbereid.

Schuurmans’ verhaal vormt een verhelderende opening van de middag. Hij spreekt voor zo’n vijftig geïnteresseerden. De een welhaast expert op het gebied van RTC, de ander geïnteresseerd en op zoek naar informatie. Veel mensen van waterschappen en gemeenten.

Na Schuurmans is Cliff Krijnen als spreker aan de beurt. Krijnen maakt, als afdelingshoofd Inrichting Openbare Ruimte bij de gemeente Harderwijk, de implementatie van RTC van dichtbij mee. Hij schetst met de juiste balans tussen humor en ernst welke problemen zich in het meerjarige traject voordoen. Krijnen benadrukt dat het organisatorische aspect van het implementatietraject vele malen meer ingewikkeld is dan het technische aspect. Een vertrouwensbasis is van groot belang om met alle partijen de implementatie tot een succesvol einde te brengen.

Het lukte in dit geval echter niet om een RTC-systeem voor de geplande deadline van 31 december 2005 te realiseren. Krijnen signaleert onder de participerende partijen een groeiende onrust en wantrouwen jegens RTC. Ook worden tekortkomingen aan het stelsel makkelijk aan het RTC-systeem toegeschreven. Al met al concludeert Krijnen: ‘RTC valt niet mee’. Toch is het volgens hem belangrijk om de successen te blijven zien. Al worden misschien niet alle doelen behaald, men is er wel in geslaagd om de geplande – kostbare – uitbreiding van de RWZI te beperken.

Ook in de gemeente Velsen ging het bepaald niet van een leien dakje. Richard van Hardeveld, beleidsmedewerker water en riolering bij de gemeente Velsen, is de derde spreker van de middag. Ook Velsen heeft, op kleine schaal, RTC geïmplementeerd. Meetfouten, overschreden deadlines en ontvangstproblemen gooiden meermaals roet in het eten. Toch overheerst nu een positief gevoel over de werking van systeem. De grondige aanpak, aandacht voor betrouwbaarheid en de kleine omvang van het project zijn hierbij belangrijke succesfactoren. Daarnaast ziet van Hardeveld als positieve neveneffecten dat de aandacht voor het werkelijke functioneren van het stelsel is toegenomen en dat de samenwerking tussen de binnen- en buitendienst geïntensiveerd is.

De middag werd afgesloten met het in groepen werken aan cases. Verspreid door het gebouw vonden puntige discussies plaats over de zin en onzin van RTC

in rioleringsystemen. Daarbij lag de focus op het technische, juridische en organisatorische aspect van een eventuele implementatie. De situaties in de gemeenten Harderwijk en Velsen vormden twee van de vijf cases. De adviezen van groep 3, die zich over de case Harderwijk boog, richtten zich vooral op de technische en juridische kant. Zorg dat het juridisch goed is dichtgetimmerd, spreek af wie eventuele claims gaat opvangen. Wat de techniek betreft: zorg dat je zonder een werkend systeem niet slechter af bent. De situatie mag niet verergeren als de sturing uitvalt.

Groep 2 boog zich over de case van de gemeente Velsen. Daar kwam onder meer uit dat de uitdaging van de gemeente Velsen voornamelijk op het organisatorische vlak ligt. Hier wordt er samengewerkt tussen de gemeente Velsen en drie waterschappen. Het creëren van een bestuurlijk en ambtelijk draagvlak voor de implementatie is essentieel. Ook werd de gemeente op het hart gedrukt verder te gaan met het betrouwbaar maken van het systeem door bijvoorbeeld de communicatie dubbel uit te voeren. Maar: 'Wees realistisch; het kan altijd fout gaan.' Dan is het belangrijk om aantoonbaar zorgvuldig gehandeld te hebben.

De presentatie van de vijf cases betekende ook het einde van het officiële gedeelte van de middag. Maar niet voor er via een rondvraag nog even gepeild werd naar de mening van de aanwezigen aangaande RTC. Die rondvraag leerde dat ongeveer driekwart van de aanwezigen RTC een 'goed idee' vond. Ruim de helft van de zaal verkoos sturen boven investeren. Ook samenwerken op basis van vertrouwen – in plaats van dichtgetimmerde juridische contracten – kreeg van ruim de helft van de zaal de voorkeur. Die rondvraag lijkt goed samen te gaan met de gesignaleerde trend – namelijk dat RTC steeds wijdverbreider aanwezig is.

Tim Fierant